Rok z RODO

Stosowanie RODO w firmach – szanse i zagrożenia

Maj 2019

Building a better working world

Spis treści

Wstęp 4

Zmiany w firmach spowodowane koniecznością dostosowania się do RODO 8

Skala zmian pod wpływem RODO 9

Wpływ RODO na wybrane procesy w firmach 10

Czas przygotowania do RODO 12

RODO a nowi pracownicy 13

Koszty wdrożenia RODO 14

Zakup oprogramowania w związku z RODO 15

Jak firmy są przygotowane do RODO? 16

Status wprowadzenia wybranych wymogów RODO 17

Inspektor ochrony danych w firmach 22

Przygotowanie do kontroli RODO 24

Szkolenia w zakresie RODO 26

Certyfikacja RODO 27

Postrzeganie przepisów RODO w firmach 28

Klarowność przepisów RODO 29

Świadomość/stan wiedzy na temat przepisów RODO 30

Źródła wiedzy o przepisach RODO i ich interpretacji 31

Pozytywne i negatywne opinie o przepisach RODO 32

Wyzwania w związku z RODO 34

Wstęp

Szanowni Państwo,

Niniejszy raport jest przygotowany z myślą o menadżerach zainteresowanych szansami i wyzwaniami związanymi ze stosowaniem RODO. Na potrzeby raportu przebadano **496** firm prowadzących działalność na terenie Polski. Firmy zostały podzielone na małe (50-499 pracowników), średnie (500-999) i duże (1000 i więcej pracowników)*.

Z przeprowadzonego badania jednoznacznie wynika, że RODO skutkowało istotnymi zmianami w organizacjach – tak wskazało **89%** badanych. Do tego dostosowanie do przepisów RODO było czasochłonne. W **44%** przypadków firm wdrożenie RODO zajęło pół roku, a w **33%** przypadków trwało rok i ponad rok. Ponadto większość firm – łącznie **68%**, poniosła odczuwalne wydatki na dostosowanie do RODO.

Skoro więc tak dużo zasobów zostało przeznaczonych na zapewnienie zgodności z RODO, to powstaje pytanie – **w jakim stopniu organizacje wykorzystały szanse, które niesie dla nich stosowanie RODO**?

Z odpowiedzi respondentów dotyczących tylko niektórych z tych szans wynika, że:

zastosowało podejście procesowe na skutek prowadzenia rejestru czynności przetwarzania. Sporządzenie i prowadzenie tego rejestru wymusza spojrzenie na działalność firmy nie z perspektywy jej poszczególnych działów i jednostek organizacyjnych, lecz poprzez funkcjonujące w niej procesy (czynności) przetwarzania danych.

zoptymalizowało zasoby i procesy poprzez odpowiednie usunięcie części danych i rezygnację ze zbierania wybranych danych.

zwiększyło bezpieczeństwo informatyczne.

W ramach badania zidentyfikowane zostały także zagrożenia wynikające z niepełnego wdrożenia RODO.

Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

67% firm
podjęło decyzję o niewyznaczeniu inspektora ochrony danych.

53% firm
nie przeprowadziło analizy ryzyka.

44% firm
nie wprowadziło procedury zgłaszania naruszeń ochrony danych osobowych.

Zagrożenia wynikające z niepełnego wdrożenia RODO wraz z m.in. trudnościami ze zrozumieniem przepisów RODO - dotyczy **68%** firm oraz deklarowaną niską lub bardzo niską wiedzą pracowników o tych przepisach w przypadku **38%** firm, spowodowały, że łącznie **54%** badanych ma wątpliwości czy ich firma przygotowana jest na ewentualną kontrolę przestrzegania RODO.

Organizacje chcąc uzyskać w związku ze stosowaniem RODO pełen obraz szans i zagrożeń w ich przypadku powinny przeprowadzić audyt powdrożeniowy oraz skontrolować faktyczne stosowanie i znajomość przez ich pracowników wprowadzonych procedur. Mamy nadzieję, że niniejszy raport z jednej strony ułatwi identyfikację zagadnień, które powinny podlegać takiej kontroli, a z drugiej umożliwi odniesienie stanu ochrony danych osobowych w danej firmie względem rynku.

Zapraszamy serdecznie do lektury!

Agnieszka Tałasiewicz

Partner, EY Law

Zuzanna Zakrzewska

Partner, EY Law

* Próba i metoda badawcza:
W niniejszym raporcie wykorzystano wyniki badania zrealizowanego na zlecenie EY przez CubeResearch.
Przebadano 496 firm powyżej 50 zatrudnionych.
Na potrzeby tego raportu posłużono się następującą terminologią, jeśli chodzi o określenie przedziałów wielkości firm:

- 50-499 pracowników – firmy małe,
- 500-999 pracowników – firmy średnie,
- 1000 i więcej pracowników – firmy duże.

Metodologia badania: łączona CAWI (wywiady online) oraz CATI (wywiady realizowane przez telefon).
Termin realizacji: listopad 2018 – styczeń 2019.

Zmiany w firmach spowodowane koniecznością dostosowania się do RODO

Skala zmian pod wpływem RODO

Przyjrzyjmy się zatem jak polskie firmy przygotowywały się do przepisów RODO i jakie skutki w przedsiębiorstwach pociągnęło za sobą rozporządzenie.

Tylko **11%** przedsiębiorców i osób zaangażowanych we wdrażanie RODO w firmach uznało skutki przystosowania do RODO za mało istotne. W prawie połowie przypadków były to zmiany bardzo istotne (**47%**), a w prawie dwóch piątych średnio istotne (**42%**) (WYKRES 1).

Wykres 1 | Jakie skutki dla Państwa firmy pociągnęło za sobą dostosowanie się do przepisów RODO?

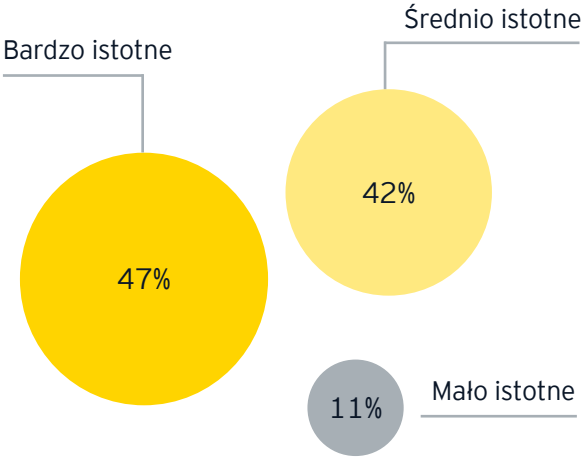

Wykres 2 | Jakie skutki dla Państwa firmy pociągnęło za sobą dostosowanie się do przepisów RODO?

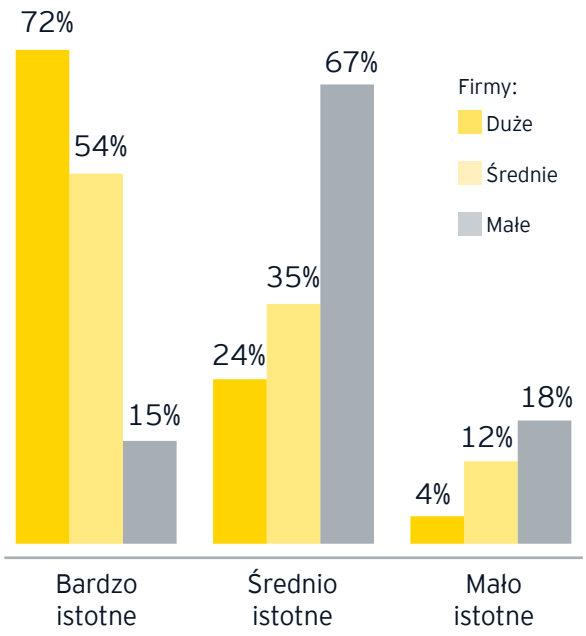

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

W największym stopniu zmiany dotknęły firmy duże i średnie. **72%** dużych i **54%** średnich firm uważa zmiany wprowadzone w związku z RODO za bardzo istotne, wobec jedynie **15%** takich odpowiedzi w firmach małych (WYKRES 2).

Komentarz

RODO ma istotny wpływ na biznes

„Wyniki badania potwierdzają, że zmiany dla firm wynikające z RODO mają istotny, przekrojowy i dotykający całej organizacji charakter. RODO z założenia jest aktem interdyscyplinarnym, wymagającym dostosowania również na innych polach niż tylko prawne – m.in. na polu zarządzania danymi, oceny ryzyka oraz bezpieczeństwa. Chociaż po nałożeniu przez francuski i polski organ ochrony danych kar pieniężnych odpowiednio w wysokości 50 mln euro i prawie 1 mln zł za nieprawidłowości przy spełnianiu obowiązku informacyjnego, a w przypadku organu francuskiego również za nieprawidłowości przy odbieraniu zgody, może błędnie wydawać się, że RODO sprowadza się tylko do zagadnienia klauzul będącego domeną działów prawnych. Oczywiście tak nie jest. W mojej opinii zmiany wynikające z RODO mają w rzeczywistości sens biznesowy. Dla przykładu spełnienie zasady ograniczenia (czasowego) przechowywania danych i ich prawidłowości (jakość danych) stanowi istotny element realizowanego w wielu firmach wyłącznie ze względów biznesowych Data Governance. Wdrożenie RODO powinno być potraktowane jako sposobność do transformacji firmy zapewniającej nie tylko jej konkurencyjność, ale i zaufanie klientów w dobie przemysłu opartego na danych dotyczących ich życia prywatnego i personalizacji usług dokonywanej na podstawie tych danych."

Konstanty Dobiejewski

Radca prawny,
Associate Partner, EY Law

Wpływ RODO na wybrane procesy w firmach

W największym stopniu zmiany związane z dostosowaniem do przepisów RODO wpłynęły na procesy obsługi klienta i procesy rekrutacyjne (**70%** w dużym stopniu) oraz na procesy kadrowe (**67%** w dużym stopniu) i marketingowe (**47%** w dużym stopniu). Stosunkowo mniej odczuwalny był wpływ na procesy księgowe (**25%** w dużym stopniu) i sprzedażowe (**35%** w dużym stopniu). (WYKRES 3)

Wykres 3 | **W jakim stopniu dostosowanie do RODO wpłynęło w Państwa firmie na:**

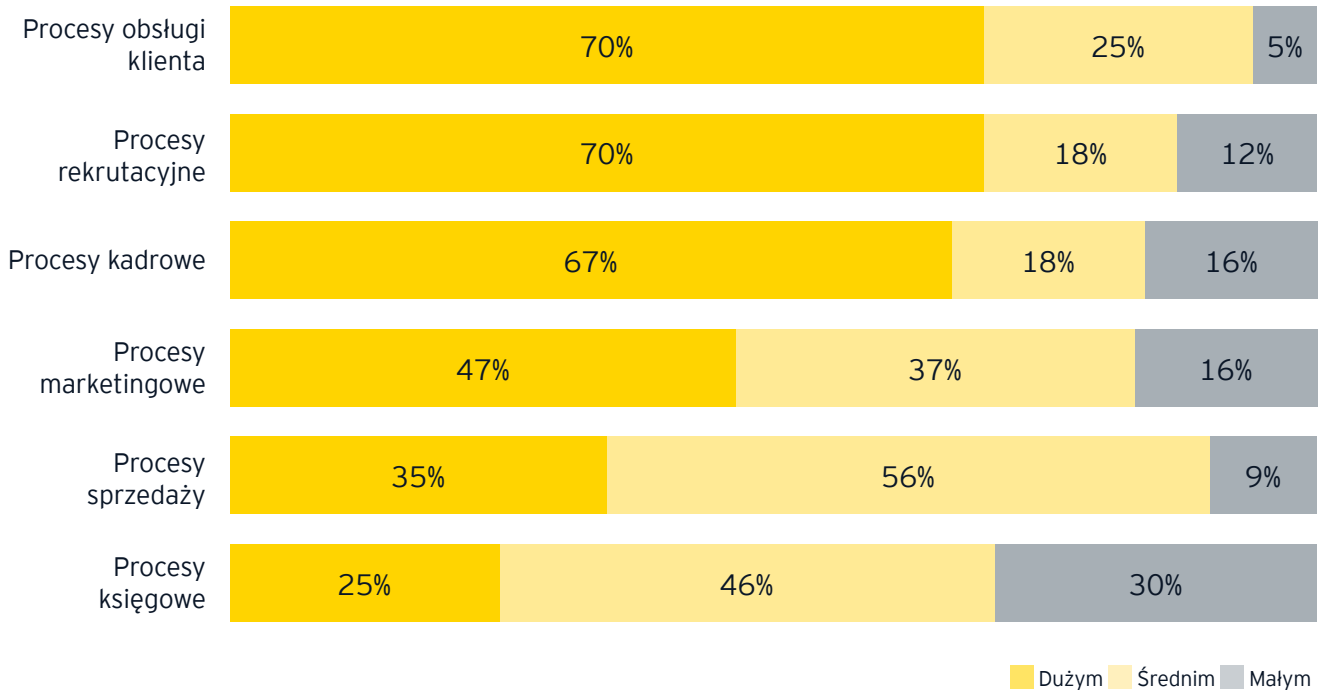

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Analizując te zmiany pod względem wielkości firm można stwierdzić, że im większa organizacja, tym wpływ tych zmian na wszystkie wymienione procesy jest proporcjonalnie silniejszy i odwrotnie – im mniejsza firma, tym wpływ jest proporcjonalnie słabszy. Czyli w **79%** dużych firm zmiany wynikające z RODO dotknęły w istotnym stopniu procesy obsługi klienta, w **86%** - procesy rekrutacyjne i kadrowe, w **55%** - marketingowe, w **42%** - procesy sprzedaży i **29%** procesy księgowe.

Komentarz

21 lat do poprawy

„Jeżeli chodzi o procesy przetwarzania danych osobowych, RODO właściwie utrzymuje wymogi znane jeszcze z ustawy o ochronie danych osobowych z roku 1997. Przedstawione wyniki obrazują więc w jakim stopniu poszczególne procesy były zaniedbane przez 21 lat obowiązywania wspomnianej ustawy. Zaniechania te najczęściej ujawniały się w ramach audytów przeprowadzanych na potrzeby wdrożenia RODO. Oczywiście taki stan rzeczy spowodowany był brakiem realnych i odczuwalnych ryzyk związanych z nieprzestrzeganiem przepisów nieobowiązującej już ustawy o ochronie danych osobowych (UODO). Zresztą branżową anegdotą jest to, że UODO oznacza udawaną ochronę danych osobowych, zaś skrót RODO znaczyć ma realną ochronę danych osobowych."

Konstanty Dobiejewski

Radca prawny,
Associate Partner, EY Law

Czas przygotowania do RODO

Dostosowanie do przepisów RODO trwało w firmach przeciętnie około pół roku – takiej odpowiedzi udzieliło **44%** badanych. Jedna trzecia firm przygotowywała się do RODO rok i ponad rok (**33%**), a **12%** firm mniej niż pół roku (WYKRES 4). Najwięcej czasu przygotowanie zajęło firmom dużym (**44%** ok. roku), w średnich firmach przeciętnie przeznaczono na to ok. pół roku (**56%**). Najmniej czasu poświęciły na RODO firmy małe - większości zajęło to pół roku i mniej (**62%**).

Wykres 4 | **Ile czasu trwało dostosowanie Państwa firmy do nowych przepisów?**

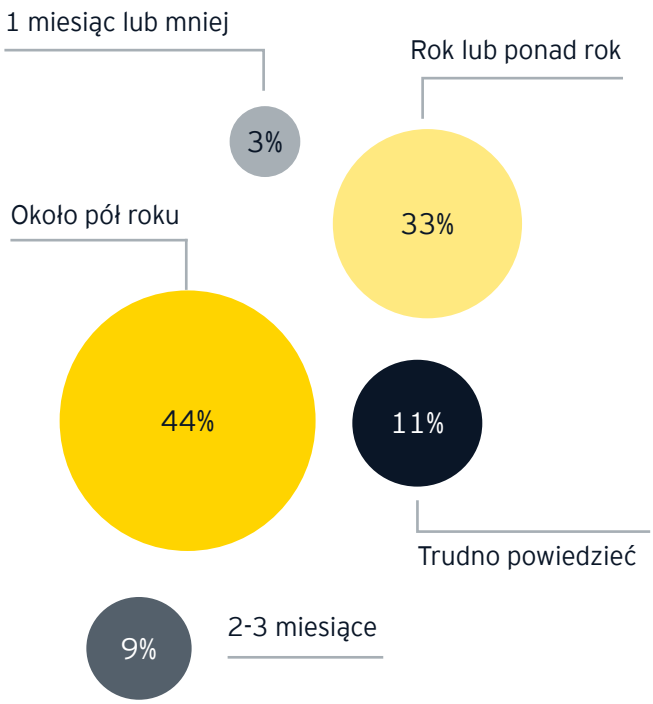

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

RODO a obecne rozwiązania w prawie

„Czas potrzebny do dostosowania się do RODO zależy nie tylko od wielkości organizacji, czy ilości procesów (czynności) przetwarzania i ilości danych, ale przede wszystkim od tego ile rozwiązań pokrywających się z wymogami RODO istnieje już w firmie. Z moich doświadczeń wynika, że w im bardziej regulowanym sektorze działa firma, tym więcej takich rozwiązań ma już wdrożonych niezależnie od RODO ze względu na wymogi ustawy branżowej, czy nadzorcy – np. wymogi z rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego. W firmach o dojrzałej strukturze organizacyjnej czymś naturalnym było jeszcze nawet przed przyjęciem RODO występowanie funkcji nie tylko Data Protecion Officer i Chief Security Officer, ale również Chief Data Officer."

Michał Balicki

Adwokat, Manager, EY Law

RODO a nowi pracownicy

Wprowadzenie rozporządzenia o ochronie danych osobowych nie wpłynęło znacząco na poziom zatrudnienia w firmach. W związku z przepisami RODO w większości firm nie zatrudniono żadnego nowego pracownika (**73%**), w **23%** firm zatrudniono od jednego do trzech (dotyczy to głównie firm dużych – **34%** i średnich **26%**) i tylko w pojedynczych przypadkach badani twierdzili, że zatrudniono więcej niż 3 pracowników (**4%**) (WYKRES 5 i WYKRES 6).

Wykres 5 | **Ilu nowych pracowników Pańska firma zatrudniła w związku z dostosowaniem do przepisów RODO?**

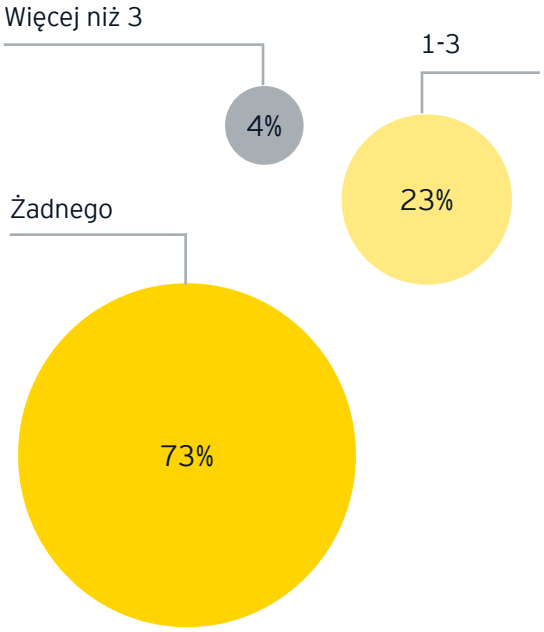

Wykres 6 | **Ilu nowych pracowników Pańska firma zatrudniła w związku z dostosowaniem do przepisów RODO?**

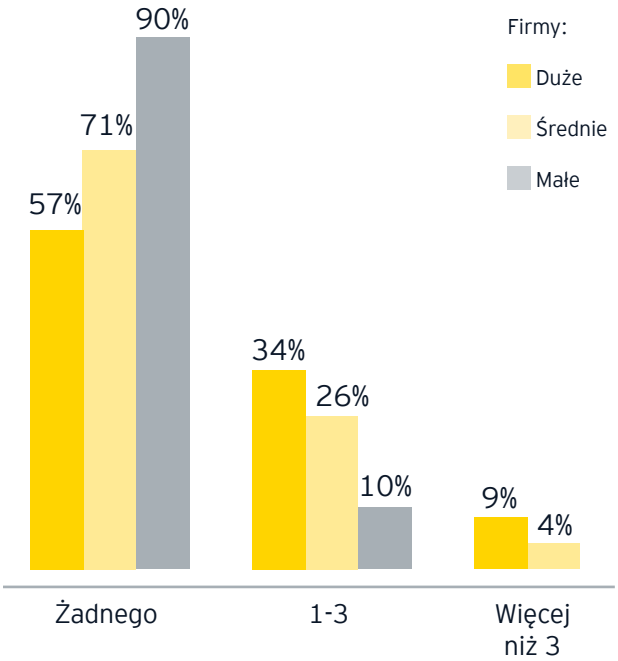

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Zespół RODO w Twojej firmie

„Firmy powinny uważnie przyjrzeć się temu obszarowi. RODO wprowadza jednak wiele zadań, które wymagają obsłużenia przez organizację – np. ciągłe zarządzanie ryzykiem naruszenia praw lub wolności. Z doświadczeń z projektów wdrożenia RODO wynika, że konieczne było zbudowanie wewnętrznego zespołu do obsługi tych zadań lub zlecenie ich wykonywania na zewnątrz. Przy czym tam gdzie to możliwe, należy wykorzystać istniejące zasoby i procesy – np. żądania dotyczące danych osobowych mogą być realizowane przez zespół reklamacji przy wsparciu merytorycznym inspektora ochrony danych. Na wielkość wspomnianego zespołu wpływ będzie miało również wykorzystanie dostępnych już na rynku narzędzi wspomagających realizację zadań w zakresie ochrony danych osobowych, czy nawet wręcz automatyzujących część z nich."

Michał Balicki

Adwokat, Manager, EY Law

Koszty wdrożenia RODO

Koszty wdrożenia RODO określono jako wysokie w prawie jednej trzeciej firm (**31%**), średnio wysokie w ponad jednej trzeciej (**37%**) – łącznie obie te kategorie stanowią **68%** odpowiedzi, czyli większość przedsiębiorstw poniosła w związku z RODO odczuwalne wydatki.

Nieco ponad jedna czwarta firm uznała nakłady na RODO za niewysokie (**26%**), a nieliczne (**6%**) nie poniosły żadnych kosztów (WYKRES 7).

Wykres 7 | Z jakimi ogólnie kosztami wiązało się dostosowanie Państwa firmy do przepisów RODO?

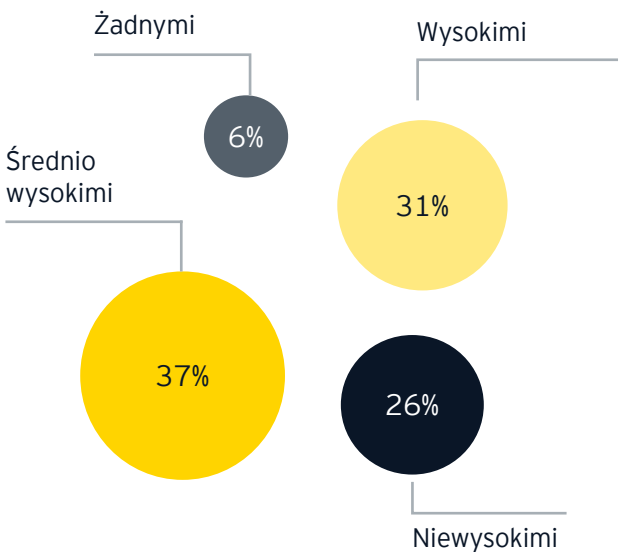

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Koszty pod kontrolą

„Jeżeli firma w sposób prawidłowy wdrożyła RODO nakłady finansowe poniesione na dostosowanie nie powinny być traktowane jako koszt, ale jako inwestycja. Poziom zwrotu tej inwestycji może być mierzony dla przykładu poprzez wskaźniki poziomu jakości danych, zaufania klientów, czy ilości naruszeń ochrony danych osobowych (incydentów bezpieczeństwa) i ich ewentualnych skutków finansowych. Dobrą praktyką wydaje się umieszczenie informacji o wspomnianych wskaźnikach w raportach dotyczących ochrony danych osobowych w firmie dla jej kadry kierowniczej wyższego szczebla, to jest w przypadku spółek ich zarządu."

Konstanty Dobiejewski

Radca prawny,
Associate Partner, EY Law

Zakup oprogramowania w związku z RODO

Wykres 8 | Czy zakupiono w związku z RODO dodatkowe oprogramowanie?

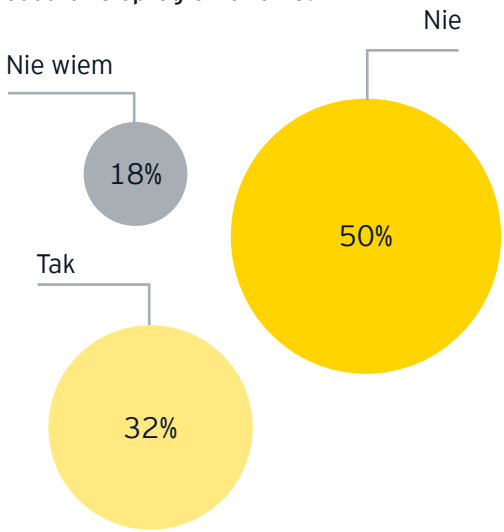

W prawie jednej trzeciej firm zakupiono dodatkowe oprogramowanie w związku z wdrożeniem przepisów RODO (**32%**). Połowie firm (**50%**) taki zakup nie był potrzebny (WYKRES 8).

Im większa firma, tym zakup oprogramowania był częstszy – **35%** w firmach dużych, **31%** w firmach średnich i **29%** w firmach małych. W większości małych firm nie zakupiono oprogramowania w związku z RODO (**65%**) (WYKRES 9).

Wykres 9 | Czy zakupiono w związku z RODO dodatkowe oprogramowanie?

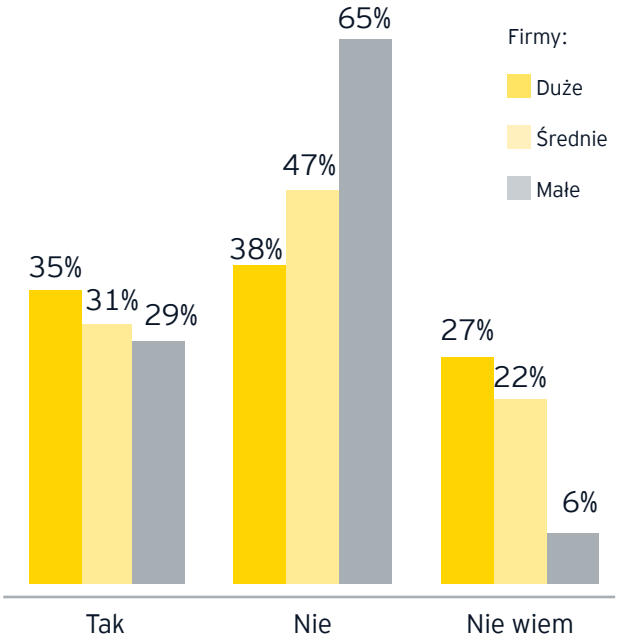

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Automatyzacja w RODO - dlaczego warto?

„Przyglądając się dostępnym na rynku rozwiązaniom informatycznym do realizacji zadań w zakresie ochrony danych osobowych (do m.in. obsługi żądań dotyczących danych osobowych, analizy ryzyka naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, czy prowadzenia rejestru czynności przetwarzania) trzeba stwierdzić, że większość z nich wspomaga w mniejszym lub większym stopniu realizację tych zadań, ale jej nie automatyzuje. Jeżeli więc firma decyduje się na zakup oprogramowania do realizacji zadań w zakresie ochrony danych osobowych, to powinna wybrać takie oprogramowanie, które jednak prowadzi do jak największej automatyzacji. Dzięki temu firma może obniżyć koszty działalności lub uwolnić zasoby osobowe. Właśnie te argumenty będą zachęcały do zakupu narzędzia tego, a nie innego dostawcy, zwłaszcza w przypadku pozostałych 50% firm, które nie kupiły oprogramowania w związku z RODO."

Marcin Grott

Radca prawny,
Senior, EY Law

Jak firmy są przygotowane do RODO?

Status wprowadzenia wybranych wymogów RODO

Najpowszechniejszym sposobem realizacji przepisów RODO jest zapewnienie prawa do dostępu, edycji, usunięcia i przenoszenia danych osobowych (**84%**) i ten obowiązek w największym stopniu realizują firmy średnie (**88%**). Tak samo powszechne są zmiany w zakresie prowadzonej dokumentacji (**84%**), lecz w realizacji tego obowiązku przodują firmy duże (**98%**), w mniejszym stopniu realizują ten obowiązek firmy średnie (**75%**) i małe (**79%**).

Prawie tak samo powszechne jest prowadzenie rejestru czynności przetwarzania. Ten obowiązek realizuje przeważająca większość firm niezależnie od wielkości (**82%**).

Na czwartym miejscu jest realizacja obowiązku informacyjnego, zapewnia ją **79%** firm, jednak w tym przypadku obserwujemy znaczącą różnicę pomiędzy firmami największymi (**97%** wskazań), a firmami średnimi (**76%**) i firmami małymi (**65%**).

70% ogółu firm raportuje pozbycie się części danych lub rezygnację z ich zbierania **70%**. W tym przypadku dominują firmy duże (**73%**) i średnie (**74%**).

Natomiast **68%** ogółu firm przyznaje, że w ramach wdrażania RODO poprawiła bezpieczeństwo informatyczne. Dominują tu firmy średnie (**74%**).

Ponad połowa ogółu firm wdrożyła procedurę bycia zapomnianym **61%**, w realizacji tego obowiązku przodują firmy duże (**69%**) i średnie (**66%**), podczas gdy wśród firm małych tylko **49%** wdrożyło taką procedurę.

Ponad połowa ogółu badanych wdrożyła procedurę zgłaszania naruszeń (**56%**). Stosunkowo najlepiej przygotowane są do zgłaszania naruszeń firmy średnie (**61%**), w porównaniu z dużymi (**56%**) oraz małymi (**51%**).

Tylko nieco ponad połowa firm zdecydowała się dodatkowo zabezpieczyć dane wrażliwe (**53%**) i w tym przypadku wielkość firmy nie ma większego znaczenia.

Mniej niż połowa badanych przeprowadziła analizę ryzyka (**47%**). Wymóg ten w największym stopniu spełniły firmy średnie (**53%**) i duże (**49%**), w mniejszym stopniu małe (**39%**).

Ogółem tylko w ok. jednej trzeciej firm powołano inspektora ochrony danych (**34%**). Zrobiły to głównie firmy duże (**49%**) i średnie (**40%**), a tylko sporadycznie małe (**11%**).

Uregulowania zasad profilowania dokonało ogółem **28%** firm. Największy odsetek występuje wśród firm dużych (**36%**), nieco mniej wśród średnich (**27%**) i najmniej wśród małych (**21%**).

Wykres 10 | Które spośród wymienionych zmian wprowadzono w Państwa firmie?

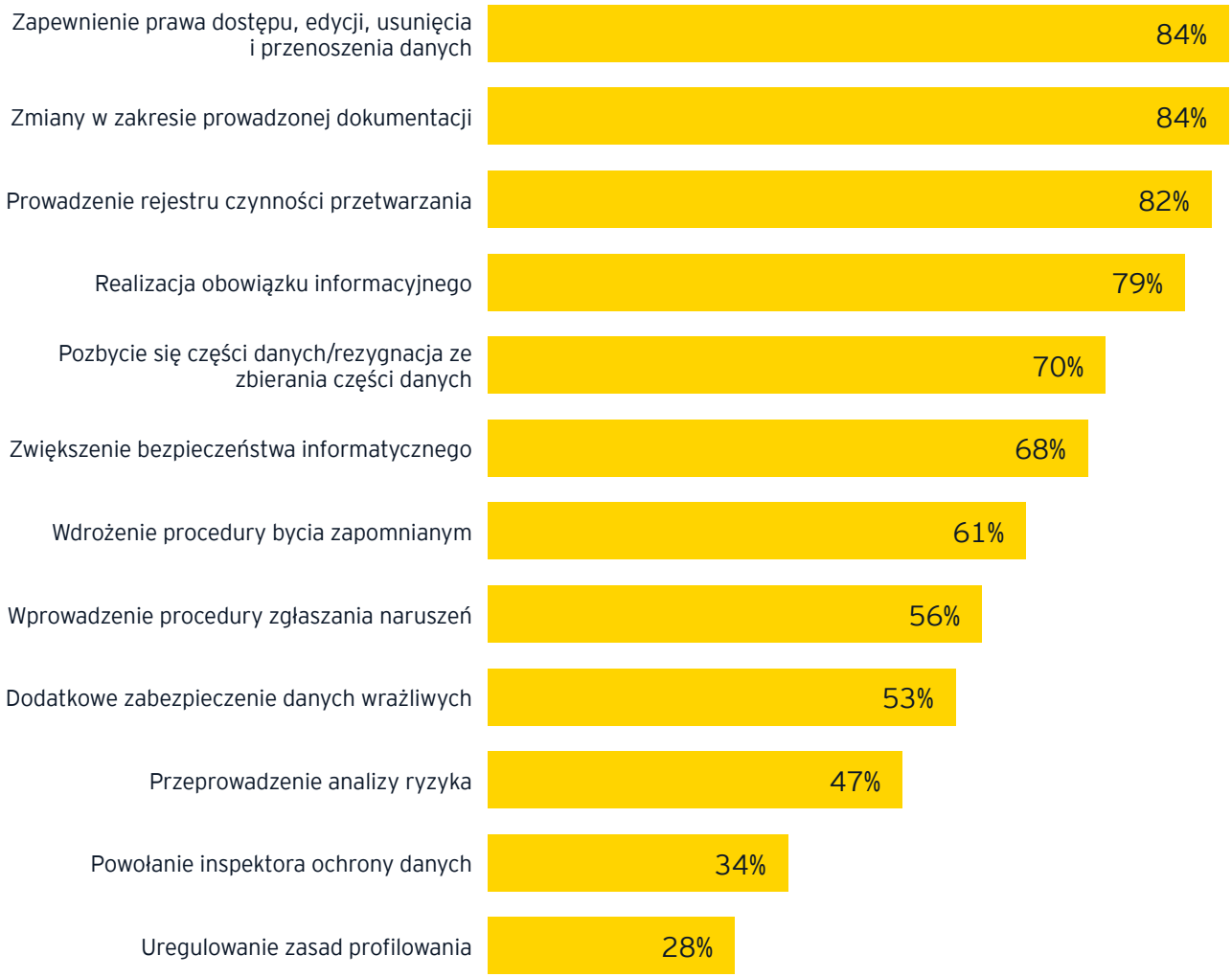

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Zmiany w podziale na wielkość firmy (1):

Wykres 11 | Które spośród wymienionych zmian wprowadzono w Państwa firmie?

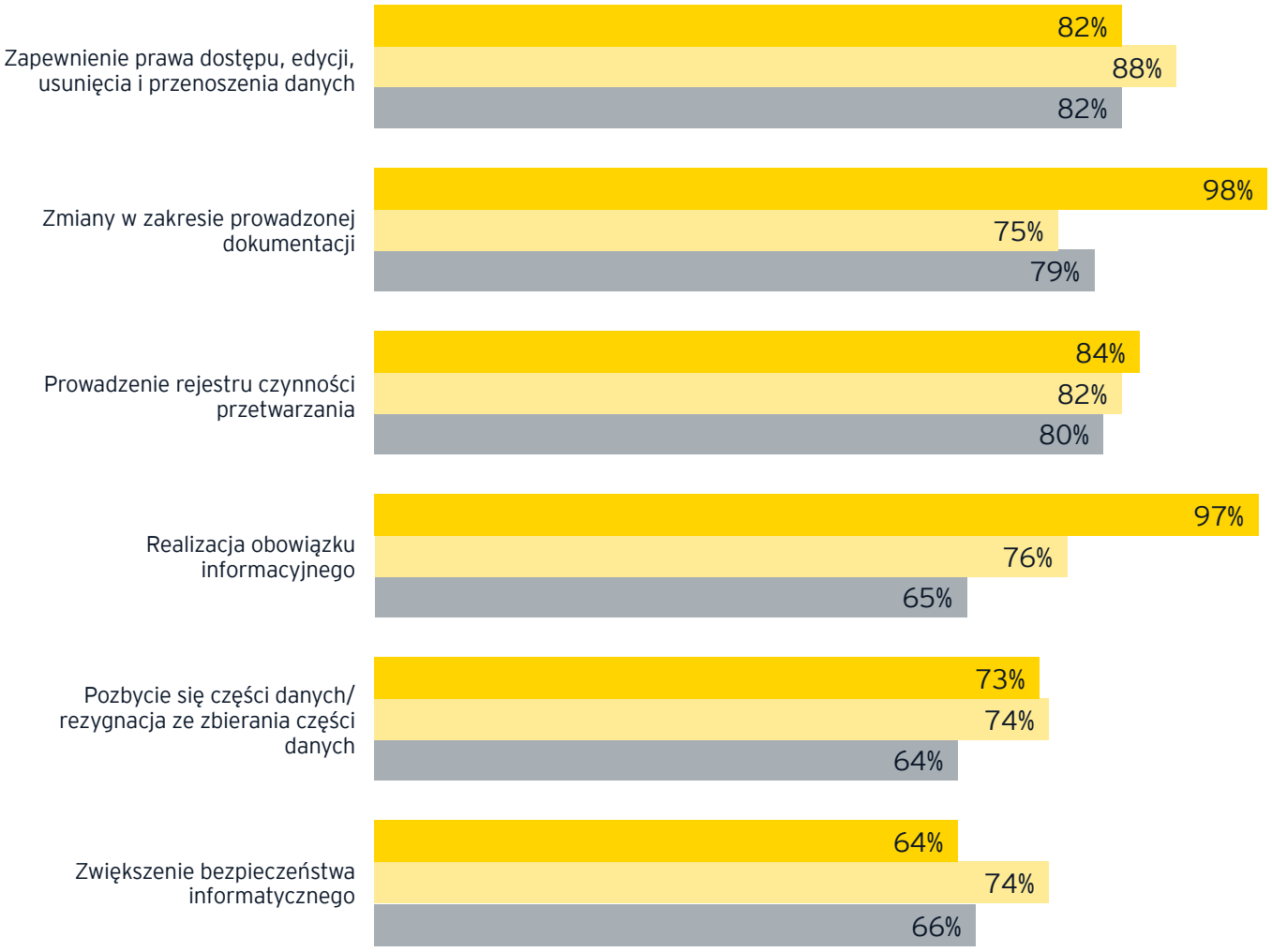

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Zmiany w podziale na wielkość firmy (2):

Wykres 12 | Które spośród wymienionych zmian wprowadzono w Państwa firmie?

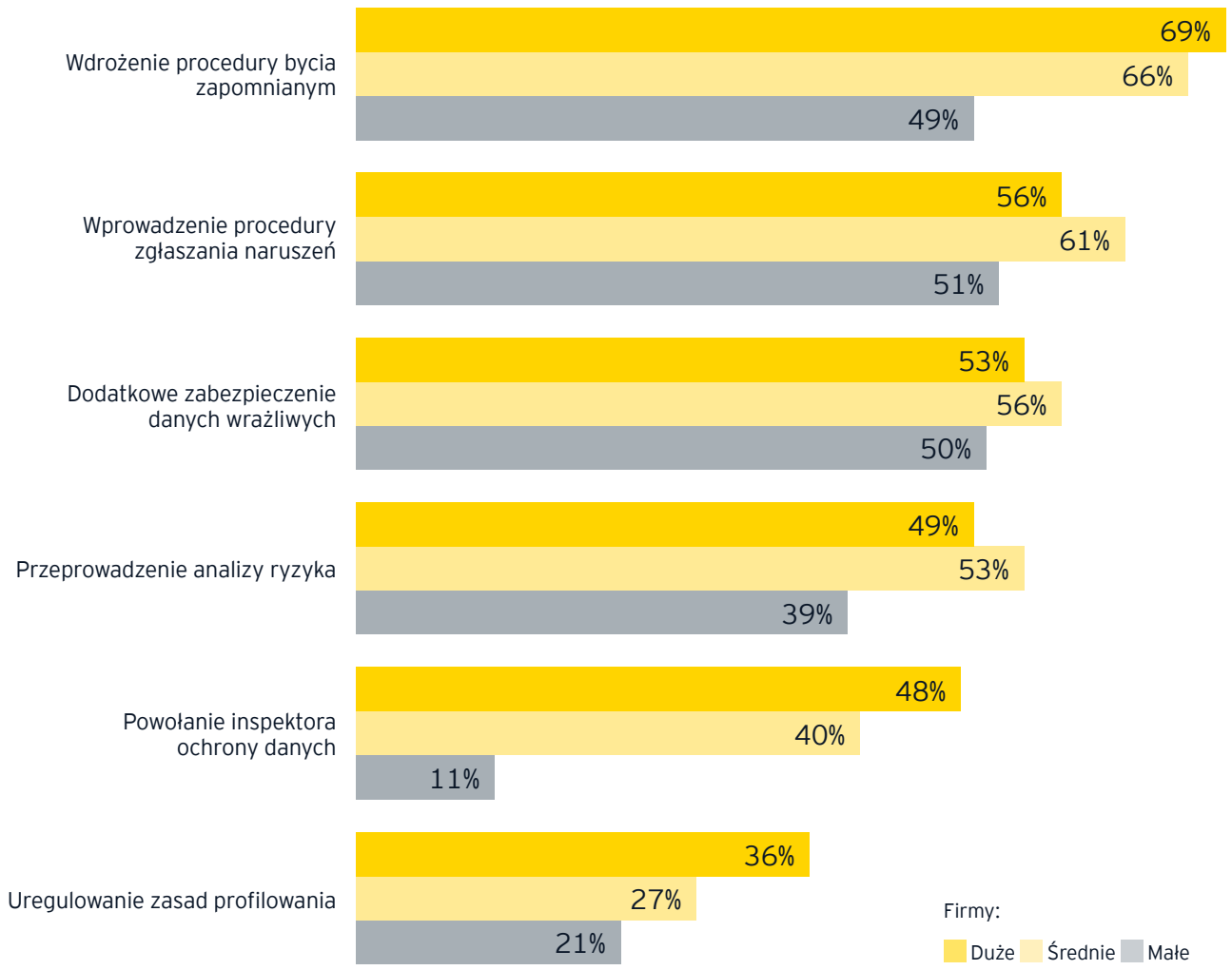

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Nie było łatwo

„Z rezultatów badania wynika pewna prawidłowość. Czym zagadnienie bardziej złożone i wymagające, tym dostosowanie do niego słabsze. Właściwie po niniejszym zestawieniu doskonale widać, które z zagadnień sprawiły trudność przy wdrożeniu RODO. Przy czym wyjątkiem jest powołanie inspektora ochrony danych. Można przypuszczać i to z dużą dozą pewności, że w tym przypadku chodzi o oszczędności finansowe, które tak naprawdę mają tylko pozorny charakter. Nasuwa się też wniosek, że większość wymogów wdrożonych w wysokim stopniu, to takie, które są weryfikowalne przez podmiot danych (np. realizacja obowiązku informacyjnego), a w konsekwencji z wyższym prawdopodobieństwem mogą być przedmiotem skargi do organu ochrony danych."

Michał Balicki

Adwokat,
Manager, EY Law

Inspektor ochrony danych w firmach

Dwie trzecie badanych firm (**67%**) stwierdziło, że w ich przypadku nie zaszła potrzeba zatrudnienia inspektora ochrony danych. Decyzję o zatrudnieniu inspektora podjęła jedna trzecia przedsiębiorstw (WYKRES 13).

Jak można się domyślać liczba decyzji o zatrudnieniu inspektora ochrony danych zwiększała się wraz z wielkością firmy – i tak wśród firm największych wynosiła **49%**, wśród firm średnich - **40%**, a wśród najmniejszych – jedynie **11%**.

Pośród firm, które zatrudniły inspektora ochrony danych większość (**69%**) to takie, które przetwarzają dane osobowe na dużą skalę, mniej niż jedna trzecia (**31%**) określa przetwarzanie danych osobowych jako swoją główną działalność i **15%** prowadzi regularne i systematyczne monitorowanie (śledzenie lub profilowanie) w sieci (WYKRES 14). Najwięcej firm przetwarzających dane na dużą skalę to firmy duże (**78%**).

Wykres 13 | Czy w przypadku Państwa firmy zaszła potrzeba zatrudnienia inspektora ochrony danych (niezależnie od formy prawnej współpracy)?

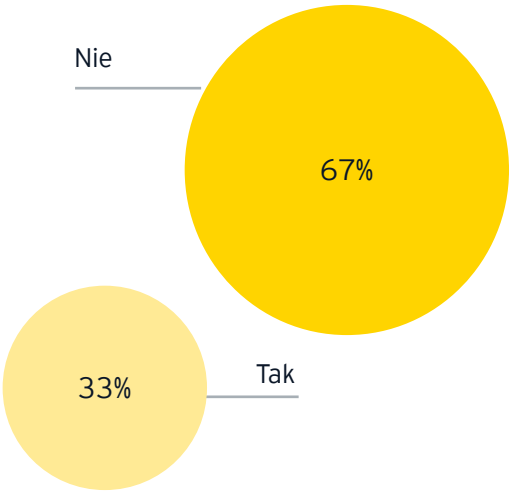

Wykres 14 | Które z kryteriów powodujących konieczność zatrudnienia inspektora ochrony danych spełnia Państwa firma?

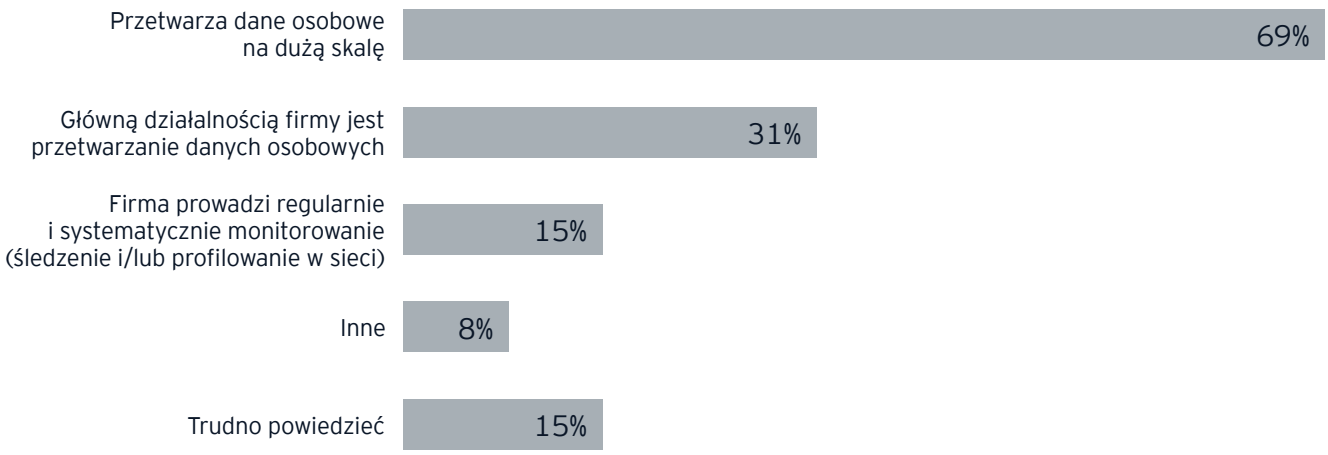

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Inspektor na straży

„Wyniki badania wskazują, że firmy nie dostrzegają potencjału w wyznaczeniu inspektora ochrony danych. Uchodzi ich uwadze, że inspektor ochrony danych jako fachowiec przeprowadzi m.in. prawidłową inwentaryzację procesów (czynności) przetwarzania występujących w firmie. Zidentyfikowanie tych procesów i opisanie w rejestrze czynności przetwarzania daje dodatkowe szanse w zakresie zarządzania nimi, czy ich optymalizacji. Dla przykładu w rejestrze powinien zostać określony czas usunięcia danych osobowych dla każdego z procesów, co przecież przekłada się na koszty przechowywania w systemie IT lub archiwum tradycyjnym. Innymi, ale nie wszystkim i obowiązkami inspektora ochrony danych jest nadzór i doradztwo odnośnie zapewnienia jakości danych, czy bezpieczeństwa informatycznego, fizycznego oraz ciągłości działania. Każda firma chcąca prowadzić konkurencyjną i budzącą zaufanie klientów działalność teraz, a tym bardziej w przyszłości musi realizować wymienione zadania. Inspektor ochrony danych dobrze rozumiejący i wykonujący swoją funkcję jest znaczącym wsparciem biznesu."

Marcin Grott

Radca prawny,
Senior, EY Law

Przygotowanie do kontroli RODO

Interesująco wyglądają odpowiedzi naszych badanych, kiedy pytamy się o przygotowanie firmy do ewentualnej kontroli przestrzegania przepisów RODO. Okazuje się, że blisko połowa respondentów (**46%**) stwierdziła, że jest do takiej kontroli dobrze przygotowana. Nieco ponad jedna czwarta badanych (**28%**) twierdzi, że jest przygotowana w stopniu średnim, a **26%** jest do kontroli nieprzygotowana (WYKRES 15).

Wykres 15 | **W jakim stopniu Państwa firma jest przygotowana do ewentualnej kontroli przestrzegania RODO?**

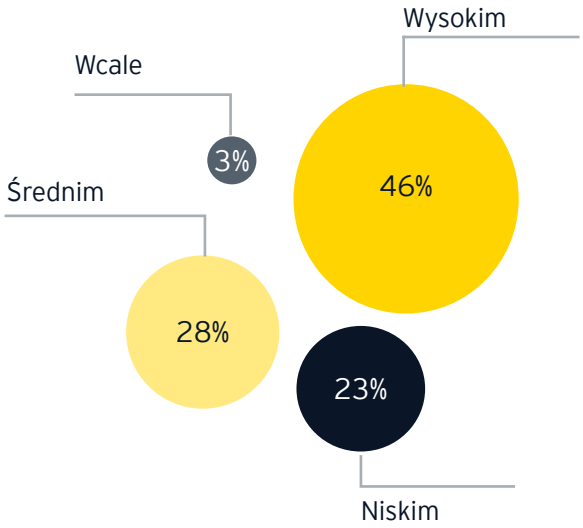

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Co ciekawe, największe zróżnicowanie ocen własnego przygotowania do kontroli występuje wśród firm najmniejszych – według deklaracji w tej grupie, aż **48%** twierdzi, że jest do kontroli dobrze przygotowana, a nieco mniejszy odsetek **37%**, że jest do kontroli nieprzygotowana. W pozostałych badanych grupach te różnice nie są aż tak duże, choć zaskakuje wysoki odsetek firm twierdzących, że są słabo przygotowane do kontroli RODO pośród podmiotów największych (WYKRES 16).

Wykres 16 | W jakim stopniu Państwa firma jest przygotowana do ewentualnej kontroli przestrzegania RODO?

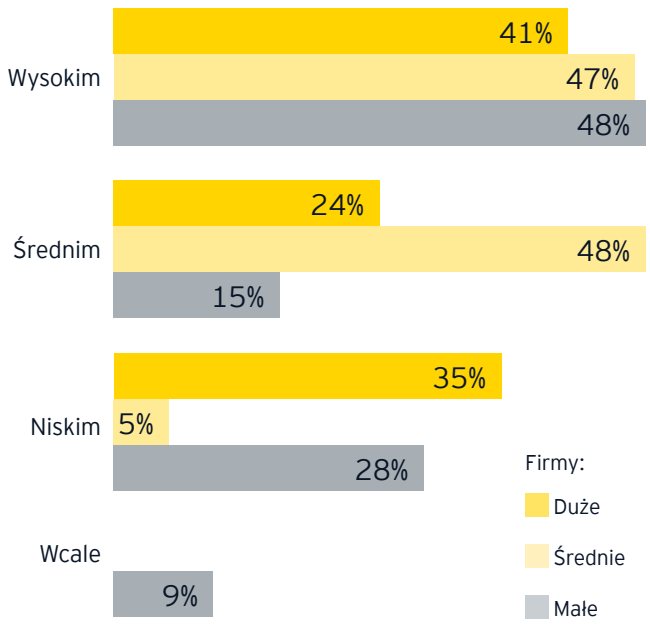

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Przygotowanie to podstawa

„Na to, że łącznie 54% badanych ma wątpliwości, czy ich firma przygotowana jest na ewentualną kontrolę przestrzegania RODO składa się kilka czynników. Przede wszystkim niepełne wdrożenie RODO w firmie (por. wykres 10), trudności ze zrozumieniem przepisów RODO (por. wykres 20) oraz deklarowana niska lub bardzo niska wiedza pracowników o tych przepisach w przypadku 38% firm (por. wykres 22). Komentowane wyniki badań powinny zostać potraktowane jako sygnał ostrzegawczy i impuls do przeprowadzenia czynności kontrolnych w zakresie RODO w firmach. Z własnego doświadczenia wiem, że wzrasta zainteresowanie tego typu audytami."

Konstanty Dobiejewski

Radca prawny,
Associate Partner, EY Law

Szkolenia w zakresie RODO

67% badanych stwierdziło, że przeszkoliło swoich pracowników w zakresie RODO i zamierza prowadzić tego typu szkolenia także w przyszłości. Po drugiej stronie j est jedna trzecia firm, które choć w większości przeszkoliły swoich pracowników, to jednak nie zamierzają dalej tego typu szkoleń prowadzić (**30%**) (WYKRES 17).

Wykres 17 | **Czy firma przeszkoliła/zamierza szkolić wybranych pracowników w zakresie RODO?**

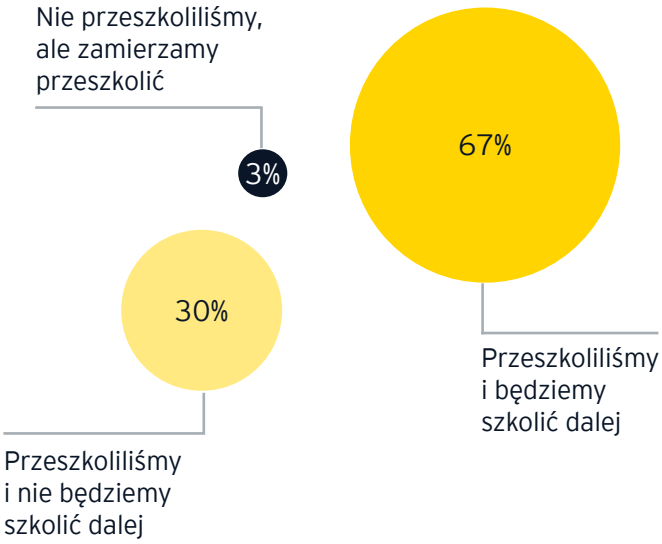

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Wiedza procentuje

„Podnoszenie wiedzy i świadomości w zakresie RODO jest procesem ciągłym. Jednorazowe szkolenie wbrew opinii jednej trzeciej badanych jest niewystarczające. Zwłaszcza, że w przypadku 38% firm deklarowana jest niska lub bardzo niska wiedza pracowników o przepisach RODO (por. wykres 22), a trudności ze zrozumieniem przepisów RODO dotyczą aż 68% firm (por. wykres 20). Szkolenia z zakresu ochrony danych osobowych powinny być co jakiś czas ponawiane, a pomiędzy cyklami szkoleń uzupełniane komunikatami, e-learningami przypominającymi o zasadach, które należy przestrzegać, czy o bieżących ryzykach lub zagrożeniach."

Michał Balicki

Adwokat,
Manager, EY Law

Certyfikacja RODO

Wykres 18 | Czy Pańska firma zdecydowałaby się na przejście procedury sprawdzającej i zdobycie zewnętrznego certyfikatu potwierdzającego zgodność dostosowania do RODO?

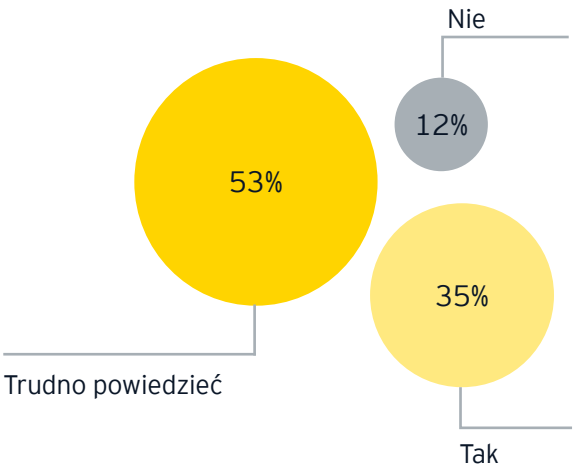

Wykres 19 | Czy Pańska firma zdecydowałaby się na przejście procedury sprawdzającej i zdobycie zewnętrznego certyfikatu potwierdzającego zgodność dostosowania do RODO?

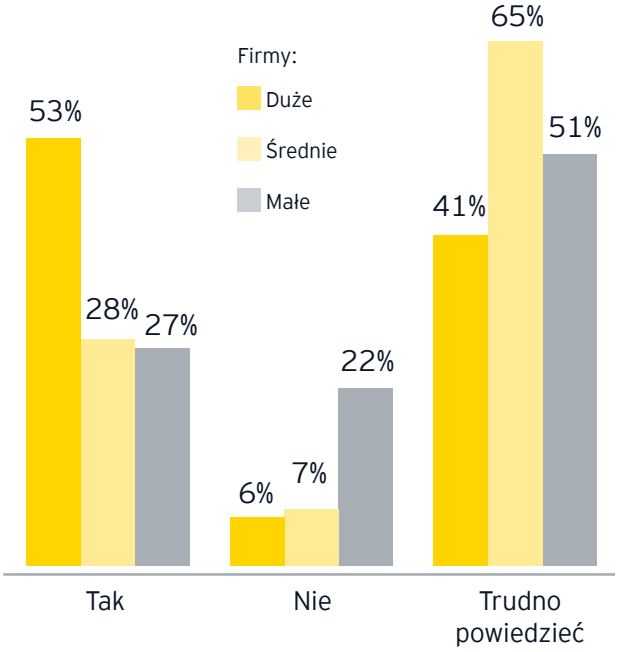

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Respondenci zostali zapytani czy ich firmy poddałyby się audytowi i certyfikacji RODO. Zdecydowana na taki krok była ponad jedna trzecia badanych (**35%**), ponad połowa nie miała wyrobionej opinii w tej kwestii (**53%**) i tylko **12%** odrzuciło taką ewentualność (WYKRES 18).

Najwięcej zdecydowanych na procedurę certyfikacji było firm dużych (**53%**), a wahających się – średnich (**65%**). Wśród tych, którzy w zdecydowany sposób odrzucili koncepcję certyfikacji przeważały firmy małe (**22%**), wśród firm dużych i średnich odsetek ten był znikomy (**6-7%**) (WYKRES 19).

Komentarz

Jak wyróżnić się wśród konkurentów?

„Certyfikacja będzie miała największe znaczenie dla firm, których biznes polega na przetwarzaniu danych osobowych z wykorzystaniem szeroko rozumianych rozwiązań cyfrowych. Firmy takie będą mogły dzięki temu wyróżnić się wśród konkurentów o podobnych kompetencjach i tym samym uzyskać pewną przewagę konkurencyjną. Na certyfikację trzeba też spojrzeć pod kątem budowania zaufania klientów, do których przecież należy ostateczna decyzja o skorzystaniu z określonej usługi. Ma to zwłaszcza znaczenie w przypadku usług wymagających wejścia w życie prywatne klienta i poznania jego zachowań – np. usługi ubezpieczeń udzielanych na podstawie dynamiki jazdy, liczby kilometrów lub miejsc w jakich klienci się poruszają. Popularność tego typu usług i ich polecanie zależy od zaufania klientów. Nie można więc ignorować siły jaką jest możliwość dokonania wyboru przez klienta."

Marcin Grott

Radca prawny, Senior, EY Law

Postrzeganie przepisów RODO w firmach

Klarowność przepisów RODO

Dla zdecydowanej większości, bo aż **68%** przedsiębiorców i pracowników firm zaangażowanych we wdrażanie RODO przepisy są niejasne. Tylko niecała jedna trzecia przedsiębiorców twierdzi, że są klarowne (**32%**) (WYKRES 20).

Wykres 20 | Czy Pana(i) zdaniem przepisy RODO są klarowne?

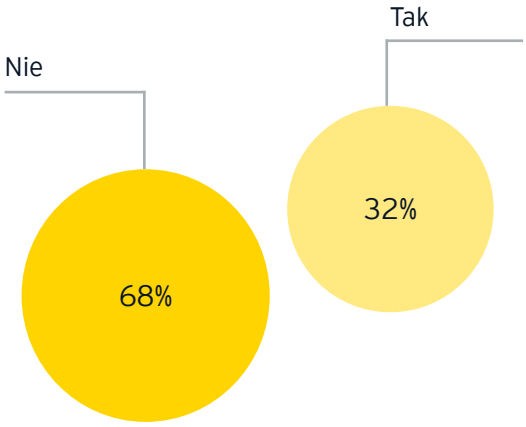

Wykres 21 | Czy Pana(i) zdaniem przepisy RODO są klarowne?

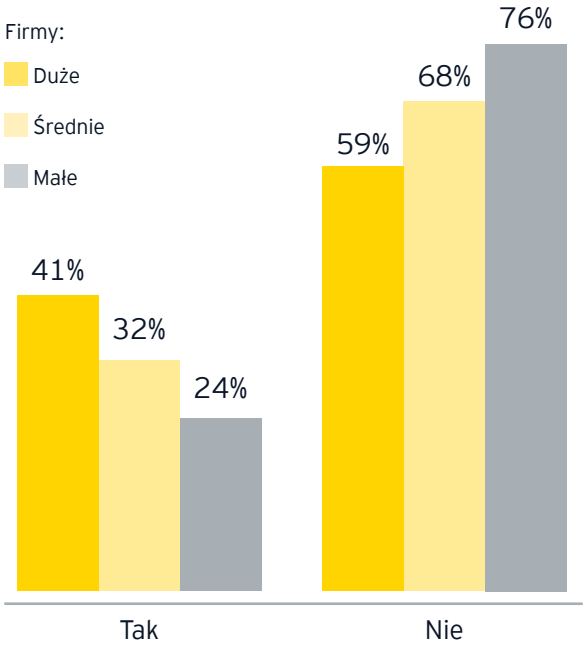

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Oczywiście im większa organizacja, tym stopień rozumienia przepisów RODO jest nieco lepszy, ale uwzględniając wielkość przedsiębiorstw wciąż większość dużych firm (**59%**) boryka się z niejasnością przepisów RODO. Wśród firm mniejszych taka „dezorientacja" jest jeszcze większa - **68%** wśród firm średnich i aż **76%** wśród małych (WYKRES 21).

Komentarz

Meandry przepisów

„Są dwie główne przyczyny uznania przepisów RODO za niejasne przez tak dużą grupę badanych. Z jednej strony wynika to z samej natury RODO, które jest zbiorem wytycznych wymagających dopiero przełożenia na szczegółowe rozwiązania odpowiednie dla danej firmy. RODO jest więc aktem sporządzonym według innej techniki prawodawczej niż akty krajowe. Z drugiej strony część pojęć w RODO nie ma jeszcze ustalonej wykładni. Przykładem jest dyskusja odnośnie rozumienia przesłanki niewspółmiernie dużego wysiłku po wydaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych pierwszej decyzji nakładającej karę pieniężną."

Michał Balicki

Adwokat,
Manager, EY Law

Świadomość/stan wiedzy na temat przepisów RODO

W opinii ponad połowy badanych – osób zaangażowanych w firmach we wdrożenie RODO – świadomość/stan wiedzy na temat przepisów rozporządzenia jest wysoki bądź bardzo wysoki (**51%**). Znacznie ponad jedna trzecia (**38%**) oceniła jednak stan tej wiedzy na niski lub bardzo niski. Co dziesiąty ankietowany nie potrafił określić stanu wiedzy pracowników swojej firmy na temat RODO (**11%**) (WYKRES 22).

Wykres 22 | **Jaka jest w Pana/i odczuciu ogólna świadomość/stan wiedzy na temat przepisów RODO pracowników w Państwa firmie?**

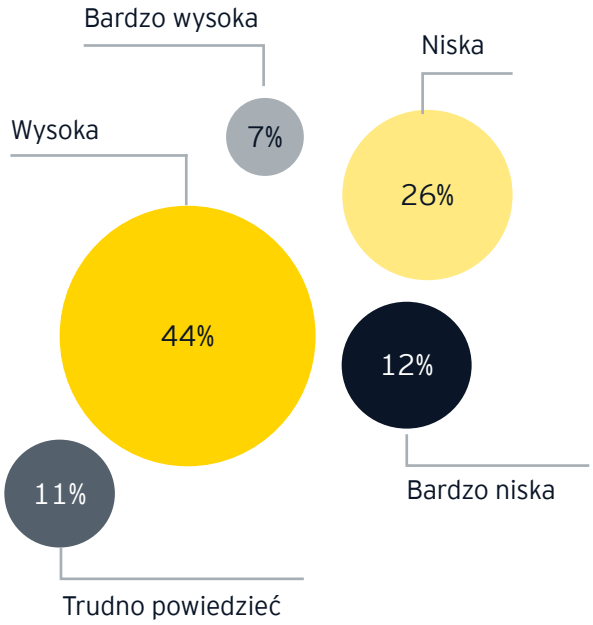

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Kiedy przyjrzymy się tym wynikom w rozbiciu na wielkość firmy dość zaskakująca okaże się korelacja – im mniejsze firmy, tym więcej dobrze poinformowanych o RODO pracowników. W firmach małych łącznie **57%** pracowników jest świadomych przepisów RODO w stopniu wysokim lub bardzo wysokim, w firmach średnich **49%**, a w dużych już tylko **46%**. Im większa firma, tym niższy poziom wiedzy pracowników o RODO: w dużych firmach **44%** ma niską lub bardzo niską świadomość przepisów RODO, w firmach średnich i małych ten odsetek wynosi **35%**.

Komentarz

Wybór odpowiedniego szkolenia

„Z badania wynika, że 97% firm przeszkoliło swoich pracowników w zakresie RODO (por. wykres 17). Tymczasem ponad jedna trzecia respondentów (38%) oceniła stan wiedzy na temat przepisów RODO w swojej organizacji na niski lub bardzo niski. Zatem problem jest w jakości tych szkoleń lub ich powierzchowności. Firmy powinny rozważyć, czy poszczególne grupy pracowników - np. odpowiedzialne za procesy marketingowe, czy kadrowe - nie muszą przejść bardziej szczegółowego szkolenia pod kątem przepisów RODO dotykających zagadnień, którymi na co dzień się zajmują."

Michał Balicki

Adwokat,
Manager, EY Law

Źródła wiedzy o przepisach RODO i ich interpretacji

Wykres 23 | Skąd Państwa firma czerpie informacje o przepisach RODO i ich interpretacji?

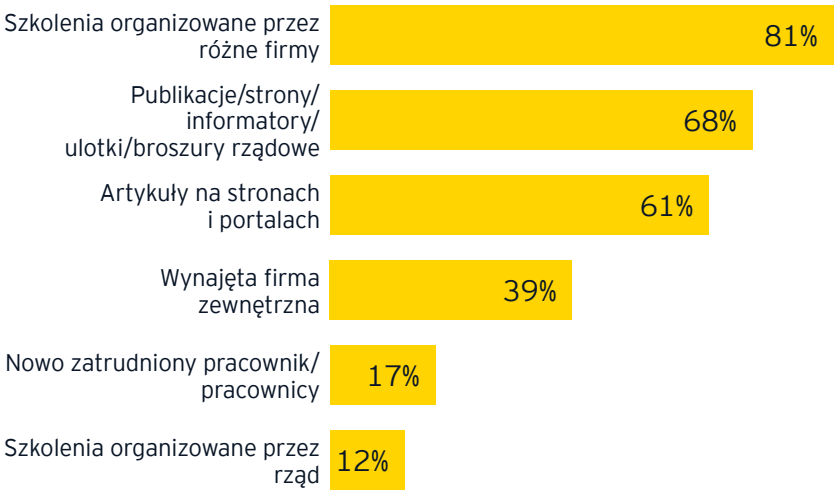

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Dla większości przedsiębiorstw podstawowym źródłem informacji o RODO były szkolenia organizowane przez firmy prywatne (**81%**), publikacje rządowe (**68%**) oraz materiały dziennikarskie publikowane na stronach i portalach (**61%**).

Tylko **39%** firm wynajęło wyspecjalizowaną firmę zewnętrzną do wdrażania RODO, **17%** zdało się na wiedzę nowo zatrudnionego specjalisty, a najmniej, bo tylko **12%** firm przeszło szkolenia organizowane przez stronę rządową (WYKRES 23).

Komentarz

Dostępne źródła informacji

„Obecnie mamy wręcz wysyp źródeł wiedzy o przepisach RODO i ich interpretacji. Dla pracowników niezajmujących się ochroną danych osobowych, ale stykających się z tym zagadnieniem najbardziej efektywnym sposobem pozyskiwania wiedzy będą dedykowane im szkolenia. Zresztą tak też wskazało 81% respondentów. Natomiast osoby zajmujące się w firmach ochroną danych osobowych ze względu na mnogość dostępnych źródeł i ilość informacji stoją przed wyzwaniem ich selekcji. Z naszej strony polecamy poza szkoleniami śledzenie przede wszystkim strony internetowej Urzędu Ochrony Danych Osobowych (https://www.uodo.gov.pl), Ministerstwa Cyfryzacji (https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/baza-wiedzy-rodo), Europejskiej Rady Ochrony Danych (https://www.edpb.europa.eu) i Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (https://www.enisa.europa.eu). Rekomendujemy także obserwowanie w serwisie społecznościowym LinkedIn postów i dyskusji użytkowników zajmujących się ochroną danych osobowych. Stanowią one bardzo dobre źródło wiedzy o aktualnych zagadnieniach oraz często zawierają linki do wartościowych opracowań krajowych i zagranicznych. Uzupełnieniem będzie zapisanie się na wybrane newslettery dedykowane kwestiom RODO."

Marcin Grott

Radca prawny, Senior, EY Law

Pozytywne i negatywne opinie o przepisach RODO

Wśród przedsiębiorców i osób związanych w firmach z wdrażaniem RODO przeważają pozytywne opinie na temat samych przepisów rozporządzenia. Zdecydowana większość uważa, że nowe prawo pomaga obywatelom egzekwować prawo do ochrony ich danych (**84%**). Dwie trzecie badanych przyznaje, że daje ono szansę na realną kontrolę nad danymi w sieci (**66%**). Ale już tylko niecała jedna piąta uważa, że wdrożenie przepisów poprawia cyberbezpieczeństwo firm (**19%**). W pojedynczych przypadkach badani uznają, że RODO poprawia stan prawodawstwa (**6%**), ten aspekt dostrzegają respondenci głównie z dużych firm (**10%**).

O ile same przepisy RODO są oceniane pozytywnie, o tyle niektóre jego aspekty wywołują u badanych reakcje nieprzychylne. Najczęściej ma to miejsce w przypadkach, gdy pytamy o szeroko rozumiane organizacyjne aspekty zmian związanych z RODO. I tak wśród badanych dominuje przekonanie, że RODO powoduje rozrost biurokracji (**75%**), najbardziej ten aspekt doskwiera w małych (**84%**) i średnich firmach (**77%**).

Niecała jedna czwarta sądzi, że RODO utrudnia życie internautom i zaśmieca Internet (**23%**), tak uważają zwłaszcza respondenci z małych (**29%**) i średnich firm (**22%**). Prawie jedna piąta respondentów jest zdania, że RODO komplikuje pracę w jego/jej dziedzinie (**18%**) – stosunkowo najczęściej dotyczy to pracowników dużych firm (**23%**) a najrzadziej małych (**12%**) (WYKRES 24).

Wykres 24 | Z którymi z poniższych stwierdzeń na temat wprowadzenia RODO Pan/i się zgadza?

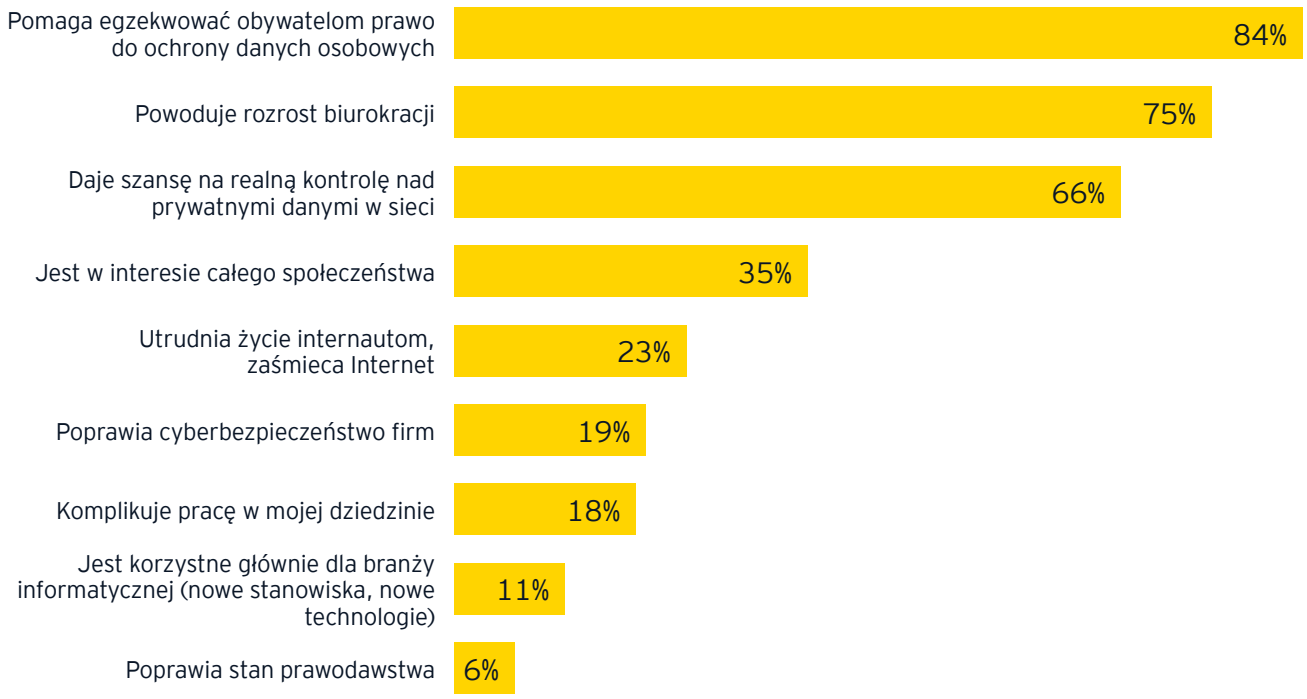

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Komentarz

Odejście od retoryki kar pieniężnych

„Omawiając rezultaty badania warto skoncentrować się na dwóch pierwszych wynikach. O ile powszechnie zauważalnym skutkiem RODO jest wzrost w społeczeństwie świadomości przysługujących praw odnośnie ochrony danych osobowych, o tyle zrozumienie szans jakie daje RODO firmom jest niska. Właściwie respondenci w znacznej większości wskazali, że RODO utrudnia funkcjonowanie organizacji. Przyczyną jest towarzysząca RODO retoryka kar pieniężnych oraz brak edukacji odnośnie korzyści dla firm."

Michał Balicki

Adwokat,
Manager, EY Law

Wyzwania w związku z RODO

Wykres 25 | Które z wymienionych niżej problemów są istotne z punktu widzenia Państwa firmy?

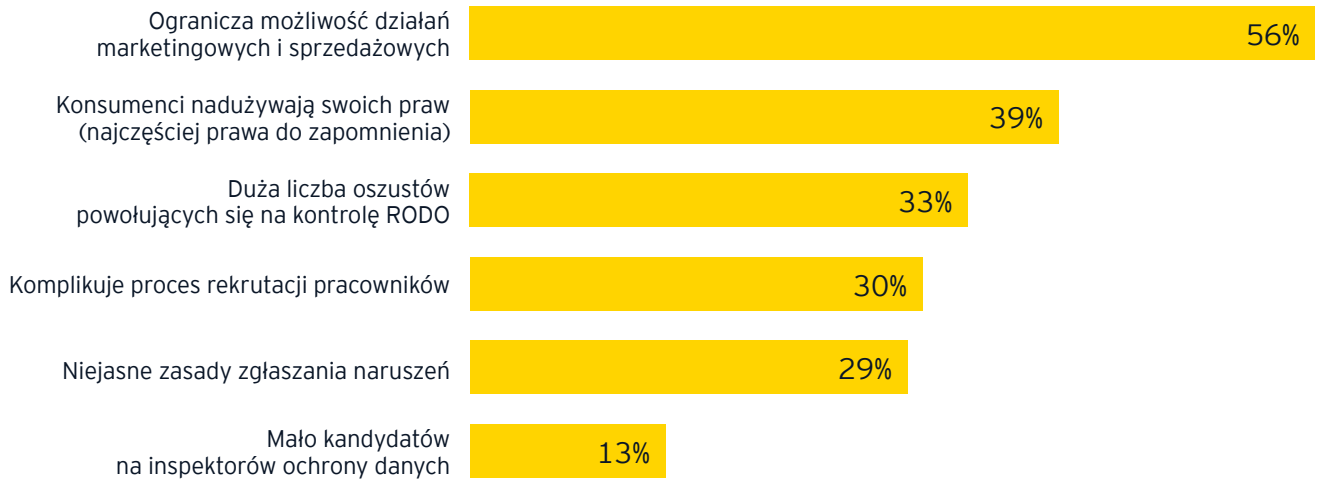

Źródło: Badanie RODO w firmach luty 2019, CubeResearch na zlecenie EY

Wśród problemów i wyzwań, które stoją przed firmami w związku z RODO najczęściej wymienia się ograniczenia możliwości działań marketingowych i sprzedażowych (**56%**). Najsilniej ten problem odczuwają firmy duże (**60%**). Nieco mniej, bo 39% badanych za niedogodność uważa nadużywanie przez konsumentów swoich praw (najczęściej prawa do zapomnienia). Ten problem najczęściej odczuwają firmy małe (**45%**). Jedna trzecia badanych zwraca uwagę na dużą liczbę oszustów powołujących się na kontrolę RODO (**33%**) – takie zjawisko zauważa najwięcej firm małych (**38%**). Kolejnym problemem, który wymieniają badani jest to, że RODO komplikuje proces rekrutacji pracowników (**30%**) oraz **29%** badanych sądzi, że zasady zgłaszania naruszeń są niejasne. Tylko **13%** badanych twierdzi, że jest zbyt mało kandydatów na inspektorów ochrony danych (WYKRES 25).

Komentarz

Marketing pod kontrolą

„Fakt, że według badanych bardzo istotnym wyzwaniem w związku z RODO jest marketing, pokrywa się także z moimi doświadczeniami. Oczywiste jest, że skuteczna komunikacja marketingowa musi być spersonalizowana i dostosowana do sytuacji specyficznego klienta. RODO nie zabrania prowadzenia takiej komunikacji i profilowania na jej potrzeby, ale warunkuje działania te uprzednim spełnieniem odpowiednich wymogów – np. przekazaniem informacji o przetwarzaniu danych osobowych. Śledząc rynek widać, że część organizacji rozumiejąc korelacje pomiędzy zaufaniem klientów a udzielaniem zgód marketingowych/brakiem sprzeciwów, podejmuje różnego rodzaju działania mające budować to zaufanie."

Marcin Grott

Radca prawny, Senior, EY Law

Kontakt

Agnieszka Tałasiewicz

Partner, EY Law

+48 505 108 010
agnieszka.talasiewicz@pl.ey.com

Zuzanna Zakrzewska

Adwokat, Partner, EY Law

+48 602 789 839
zuzanna.zakrzewska@pl.ey.com

Konstanty Dobiejewski

Radca prawny, Associate Partner, EY Law

+48 713 751 000
konstanty.dobiejewski@pl.ey.com

Michał Balicki

Adwokat, Menedżer, EY Law

+48 519 033 737
michal.balicki@pl.ey.com

Marcin Grott

Radca prawny, Senior, EY Law

+48 519 098 004
marcin.grott@uk.ey.com

Kancelaria EY Law

Oferuje innowacyjne i kompleksowe rozwiązania wdrażane we współpracy z zespołami doradztwa biznesowego, transakcyjnego i podatkowego EY.

W samej Europie obecnie działa ponad 30 kancelarii EY Law. W Polsce jesteśmy jedną z najszybciej rozwijających się kancelarii prawnych. Nasze liczne wyróżnienia w rankingach, takich jak Chambers Europe i Legal500, potwierdzają renomę naszej kancelarii, a także prestiż obsługiwanych klientów i realizowanych projektów.

Oferujemy kompleksowe rozwiązania umożliwiające klientom efektywne przeprowadzanie transakcji M&A oraz reorganizacji. Pomagamy również dostosowywać się do ciągle zmieniającego się środowiska regulacyjnego i biznesowego.

Naszych klientów wspieramy całościowo na każdym etapie projektu. Przeprowadzamy badania due diligence, negocjujemy umowy, a także przygotowujemy dokumenty konieczne do zamknięcia transakcji lub wdrożenia projektu. Wspieramy naszych klientów już od najwcześniejszych etapów planowanych przedsięwzięć, m.in. przy strukturyzowaniu, doradzamy przy negocjowaniu i zawieraniu umów, integracji potransakcyjnej, a także po zakończeniu transakcji świadcząc bieżące usługi prawne.

Nasze zadanie jest proste i niezależne od projektu, z którym mamy do czynienia: dostarczać innowacyjne i przede wszystkim praktyczne rozwiązania, aby jak najskuteczniej pomóc klientowi w osiągnięciu celu, który sobie wyznacza.

Wśród naszych klientów znajdują się przedsiębiorcy i instytucje działające w różnych sektorach gospodarki, między innymi takich jak: energetyczny, chemiczny, finansowy, FMCG i e-commerce.

Zapraszamy do kontaktu z prawnikami EY Law.

Rondo ONZ 1, Warszawa

ey-law@pl.ey.com

tel. +48 22 557 70 00

EY | Assurance | Tax | Transactions | Advisory

O firmie EY

EY jest światowym liderem rynku usług profesjonalnych obejmujących usługi audytorskie, doradztwo podatkowe, doradztwo biznesowe i doradztwo transakcyjne. Nasza wiedza oraz świadczone przez nas najwyższej jakości usługi przyczyniają się do budowy zaufania na rynkach kapitałowych i w gospodarkach całego świata. W szeregach EY rozwijają się utalentowani liderzy zarządzający zgranymi zespołami, których celem jest spełnianie obietnic składanych przez markę EY. W ten sposób przyczyniamy się do budowy sprawniej funkcjonującego świata. Robimy to dla naszych klientów, społeczności, w których żyjemy i dla nas samych.

Nazwa EY odnosi się do firm członkowskich Ernst & Young Global Limited, z których każda stanowi osobny podmiot prawny. Ernst & Young Global Limited, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee) nie świadczy usług na rzecz klientów. Aby uzyskać więcej informacji, wejdź na www.ey.com/pl

© 2019 EYGM Limited
Wszelkie prawa zastrzeżone.

SCORE: 00203-162

Zgodnie ze zobowiązaniem EY na rzecz minimalizacji wpływu na środowisko, niniejszy dokument został wydrukowany na papierze wyprodukowanym z dużym udziałem makulatury.

Niniejszy materiał ma wyłącznie charakter informacyjny, a zawarte w nim dane nie mają zastąpić porady księgowej, podatkowej lub innej profesjonalnej. W celu uzyskania szczegółowej porady należy skontaktować się ze swoim doradcą.

ey.com/pl

Design by EY Creative Services